

Olimpiada de limbă, comunicare și literatură română
Etapa locală, 18.01.2014
Clasa a XI –a

- Toate subiectele sunt obligatorii
- Timp de lucru: 3 ore

Citește cu atenție următoarele texte și răspunde corect tuturor cerințelor formulate în sarcinile de lucru:

[...] *Specialist în chestiuni orientale, pentru Apus, Dimitrie Cantemir este, în timpul lui, primul european din Răsărit. De aceea domină el cu atâta ușurință în lumea lui Petru cel Mare. Și totuși nici succesele din Apus, nici situația excepțională pe care o are în Răsărit nu-l vor face să uite că e român. Învățații germani îl îndeamnă de altfel- așa cum pare a face întotdeauna spiritul german cu celelalte popoare, pe care le ajută să se cunoască pe sine – să-și descrie neamul. Iar atunci se petrece spectacolul acesta excepțional de interesant pentru istoria culturii românești, și care abia azi începe, în lumina setei noastre de a face istorie, să fie înțeles după cum se cuvine: un român europeanizat își întoarce privirile asupra României. Țara noastră îl farmecă și, în același timp, îl nemulțumește. Din vina ei? din vina lui? E conflictul dintre etern și istoric care, de astă dată, nu mai trebuie pus de noi, ci se pune singur.*

[...] *de ce își mustră Cantemir neamul într-o carte destinată exclusiv străinilor (căci traducerea românească a Descripției n-avea să fie făcută de el)? «Din obiectivitate» spune Cantemir. Dragostea de patrie l-ar îndemna să-și laude neamul, dar dragostea de adevăr îl îndeamnă să-i arate pe față greșelile. Din setea de a fi obiectiv în judecata asupra neamului său, Cantemir sfârșește chiar la excесе. În orice caz, în aceeași carte în care vorbește cu căldură despre nobila origine a românilor sau despre însușirile hotărâte, cum ar fi cea de bravură, în aceeași carte în care pledează parcă pentru români, Cantemir se grăbește, fără teme adesea, să-i și critice. E ceva inconsistent, e o lipsă de armonie în sufletul său înstrăinat. Inima, elanurile lirice ale gândului îl îndreaptă spre înțelegerea țării sale așa cum este, spre justificarea stării ei de inferioritate; conștiința lui de european însă îl face rigid și neinduplecat cu păcatele ale căror*

A avea conștiința de stăpân — iată ce nu ne-a învățat întotdeauna istoria, în cutremurătoarea ei desfășurare. [...] Spre a avea conștiință de stăpân, trebuie să fii sigur pe drepturile tale și gata să lupți pentru ele: să fii permanent treaz; conștient de o misiune și nemulțumit că nu ești întotdeauna la înălțimea acelei misiuni.

Tipul de român înzestrat cu o asemenea conștiință de stăpân mai ales Ardealul îl dă, în la boratorul său național. Nu pentru că există, acolo, trufia românească; poate, dimpotrivă, pentru că întotdeauna a existat acolo nemulțumire românească. Marii învățători ai Ardealului — scrie Xenopol în istoria sa, vorbind despre Samuil Micu, Petru Maior și Gheorghe Șincai — marii învățători ai Ardealului trăgeau, din adevărurile pe care le scoteau la lumină asupra originii neamului românesc, o învățătură pedagogică, bazată pe deșteptarea unui simțămînt foarte puternic de moralizare, simțămîntul rușinii, dojenind poporul român pentru „căderea lui atât de joasă, când el se cobora dintr-o așa de mândră obârșie”.

Sentimentul de rușine, cum spune Xenopol, acest simțămînt încearcă uneori pe cel cu adevărată conștiință de stăpân. Cum să nu-l umilească pe românul dojenit de Petru Maior sau de Gheorghe Șincai starea în care îl adusesse istoria? Iar, ca și Maior sau Șincai, întreg Ardealul a dojenit și s-a dojenit pe sine, luptând năzuind și răzbind.

Funcția spirituală a Ardealului e de a nu se împăca, de a nu consimți, de a nu se așterne somnului aceluia care acoperă atât de multe etape din istoria noastră. Nu din dragoste oarbă pentru altceva face el aceasta. Dar din conștiința că virtuțile pe care le-a deprins românul dintr-o istorie umilită nu pot fi și cele care să-l însuflețească într-o istorie triumfătoare. Funcția aceasta spirituală a Ardealului ne pare ceva limpede, și anume: omul ro-

resorturi adinci nu le mai vede. Cantemir decretează: cu excepția religiei drept-credincioase și a ospitalității, abia mai găsim ceva ce ar putea merita laudă la români. Aroganță și mândrie; spirit de ceartă, dar și concilianță peste măsură; îndemn spre viață ușoară; nici mânie, dar nici prietenie lungă; curaj deosebit de mare la începutul bătăliei, apoi tot mai puțin; inconstanță, spirit excesiv de tiranic uneori, excesiv de blând alteori, iată câteva trăsături pe care vrea Cantemir să le vadă în firea românului. Compatrioții săi nu sînt amatori de litere, ba chiar le urăsc, spune Cantemir – uitînd că rușii erau și mai refractari decît românii, mult încercați de soartă. «Ei cred că oamenii învățați își pierd mintea», constată cărturarul acesta, care a publicat în limba română o singură lucrare, filozofico-religioasă, de tinerețe, fără să aibă, firește, vreun ecou. Că Imperiul Otoman, spune el, atît de strașnic, n-a putut supune un popor «atît de incult și de neputincios», ține doar de providența divină. Și, totuși, constată Cantemir, neamul românesc a știut să-și conserve totdeauna neatînse legile sale civile și cele bisericesti – pentru ca, ceva mai jos, în același capitol, să spună că românul nu se prea ține nici de cele dumnezeiești. Iar, când întilnește curaj la români, știți ce spune? Fatalismul e cel care le dă curaj!

Atâta pornire nu se explică numai prin excesul de obiectivitate în care cade, față de străini, Cantemir. Explicația e mai adincă și o avem dintru început. Cantemir judecă după criteriile etice, care nu sunt sau nu erau ale neamului românesc. Cantemir judecă după setea de cunoaștere și adevăr a apuseanului, sete care iarăși nu însuflește neamul românesc. [...] Într-un spirit care râvnește să atingă, prin contemplație, o lume a statorniciei, era cu neputință să-și facă loc curiozitatea științifică, setea de împlinire morală la nivel omenesc, gustul faptei și al triumfului lumesc.

(Ce e etern și ce e istoric în cultura românească, Constantin Noica, conferință ținută la Berlin, iunie 1943)

mănesc nu poate rămîne același și cînd e rob, cum spunea Bălcescu, și cînd e stăpîn. Spun unii că românul e o ființă tare înzestrată — și ei cred că sunt patrioți atunci cînd spun așa. Dar uită că, din zestrea sa de însușiri, istoria noastră aspră nu ne-a îngăduit să desfășurăm decît pe unele; anume pe cele care țin de pasivitate. Așa, ani de zile s-a lăudat îngăduința românului. Dar e o toleranță de stăpîn toleranța față de ceilalți a insului care are ătaria creștină de a-și iubi pînă și dușmanul? Nu întotdeauna. E și slăbiciunea de a ști că nu te poți lupta cu dușmanul, iar atunci te mulțumești să nu-i impui tu nimic, spre a nu-ți impune el încă mai mult. Dar luați cumînțenia românului, luați capacitatea lui de a răbda și a nădăjdi sau toate celelalte virtuți lăudate de cei care au interes să le laude și vedeți câtă pasivitate, cât somn românesc zace în ele — dacă nu le prefacem în virtuți active, de stăpîn.

Semnificația spirituală a Ardealului este, pentru noi, cei care facem parte din el, ceva determinat: de a traduce pasivitatea românească în termeni activi; de a face pînă și din așteptarea noastră, pînă și din împăcarea noastră o formă de luptă. În alte cuvinte: de a preface negativul românesc în pozitiv românesc.

Despre țara noastră, un cronicar, Simion Dascălul exclama cîndva: «Țară mișcătoare și neașezată!» El vroia să spună: țara pe care străinii o tot încalcă; ale cărei graniți se tot schimbă, care nu se mai așază odată în albia ei de viață națională. Dar, cu cât în afară țara sau țările românești erau mai mișcătoare și mai neașezate, cu atît înăuntru, în lumea spiritului, românul se înțepenea mai mult. Ca să poată rezista puhoaielor pe care întruna i le azvârlea istoria în față, românul a trebuit să se încleșteze și să-și păstreze firea. Țara era mișcătoare și neașezată pe dinafară, trebuia să fie așezată și statornică înăuntru.

(Ardealul în spiritualitatea românească, Constantin Noica, conferință la radio, august 1940)

SUBIECTUL I (42 de puncte)

Redactează un eseu structurat, de 2-3 pagini, în care să *analizezi comparativ* cele două texte- suport, respectând următoarele repere:

- ilustrarea contextului cultural al manifestării scriitorilor invocați;
- identificarea și discutarea perspectivelor asupra specificului național;
- identificarea și analiza tehnicilor de construire a discursului argumentativ;
- exprimarea unui punct de vedere referitor la atitudinea autorului în cele două texte vizând trăsături ale stilului.

SUBIECTUL al III -lea (42 de puncte)

Elaborează un eseu nestructurat, de 2-3 pagini, în care să exprimi un punct de vedere personal cu privire la *tema snobismului* valorificând cel puțin două texte literare studiate (din care, cel puțin unul, să fie dramatic), dar și experiența de lectură/culturală.

Redactare (26 de puncte)

În vederea acordării punctajului pentru redactare, lucrarea ta trebuie să aibă cel puțin 2 pagini. Pentru redactarea întregii lucrări vei primi 26 de puncte (organizarea ideilor în scris – 4 puncte; abilități de analiză și de argumentare – 6 puncte; utilizarea limbii literare – 4 puncte; ortografia – 3 puncte; punctuația – 3 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 2 puncte, încadrarea în limita maximă de caractere indicată – 4 puncte).

Din oficiu se acordă 10 puncte

Total: 120 puncte

Olimpiada de limbă, comunicare și literatură română
Etapa locală, 18.01. 2014
Clasa a XI -a

BAREM DE CORECTARE ȘI NOTARE

SUBIECTUL I (42 de puncte)

Redactarea eseului, *analiza comparativă* a celor două texte- suport respectând reperele date:

- asocierea contextului cultural cu perspectivele prezentate –10p; fixarea contextului ideologic -5p; improvizație – 2p
- identificarea și discutarea perspectivelor asupra specificului românesc – 12p; identificarea opiniilor invocate – 6p, încercare de identificare – 2p;
- identificarea și analiza tehnicilor argumentative – 10p; identificarea tehnicilor argumentative– 5p, încercare de identificare – 2p;
- exprimarea unui punct de vedere referitor la atitudinea autorului în cele două texte- suport – 10p; parțial – 5p; improvizații – 2p.

SUBIECTUL al II-lea (42 de puncte)

- Elaborarea nuanțată, respectarea temei, valorificarea lecturii a cel puțin două texte studiate, originalitatea interpretării (42 de puncte).
- Se va acorda orice punctaj intermediar, în funcție de originalitatea abordării și de calitatea redactării eseului..

Redactare (26 de puncte)

În vederea acordării punctajului pentru redactare, lucrarea trebuie să aibă cel puțin 2 pagini.

Pentru redactarea întregii lucrări se vor acorda 26 de puncte (*organizarea ideilor în scris* – 4 puncte; *abilități de analiză și de argumentare* – 6 puncte; *utilizarea limbii literare* – 4 puncte; *ortografia* – 3 puncte; *punctuația* – 3 puncte; *așezarea în pagină, lizibilitatea* – 2 puncte, *încadrarea în limita maximă de caractere indicată* – 4 puncte).

Din oficiu se acordă 10 puncte

Total: 120 puncte